

'Een juweel van een thriller. Onroerend en subtiel.'

— DE STANDAARD

KARIN FOSSUM

DE INDIASE BRUID

LITERAIRE THRILLER

Karin Fossum

DE INDIASE BRUID

Litteraire thriller

Met dank aan Finn Skårderud

Hondengeblaf verscheurt de stilte. Zijn moeder heft haar blik op van de gootsteen en kijkt naar buiten. De hond bast diep vanuit zijn strot. Heel zijn zwarte, gespierde lichaam trilt van spanning.

Dan ziet ze haar zoon. Hij stapt uit de rode Golf en laat een blauwe tas op de grond vallen. Hij werpt een blik op het raam. Vaag ziet hij de contouren van zijn moeder. Hij loopt naar de hond toe en maakt de ketting los. Het dier werpt zich op hem. Ze rollen zodat het zand opstuift. De hond gromt en haar zoon roept lieve scheldwoorden in zijn oor. Zo nu en dan geeft hij een gil en slaat hij de rottweiler hard op zijn snuit. Uiteindelijk blijft het dier liggen. Haar zoon staat langzaam op. Slaat stof en vuil van zijn broek. Hij werpt nogmaals een blik op het raam. De hond staat aarzelend op en blijft met gebogen kop voor hem staan. Ten slotte mag het dier bij hem komen en onderdanig zijn mondhoeken likken. Dan loopt de jongen naar het huis toe en gaat de keuken binnen.

‘Jezus Christus, wat zie jij eruit!’

Zijn moeder kijkt naar zijn blauwe T-shirt. Het zit onder de bloedvlekken. Zijn handen zijn geschramd. De hond heeft hem ook in zijn gezicht gekrabd.

‘Je bent niet wijs’, zegt ze en ze haalt kribbig haar neus op. ‘Laat die tas maar staan. Ik doe straks de was wel.’

Hij slaat zijn geschramde armen over elkaar. Stevige armen, net als de rest van zijn lijf. Bijna honderd kilo, maar geen grammetje vet. Zijn spieren zijn pas nog gebruikt en ze zijn warm.

‘Laat maar’, zegt hij snel. ‘Ik doe het zelf wel.’

Ze denkt dat ze het niet goed verstaat. Wil hij zelf zijn kleren wassen?

‘Waar ben je geweest?’ vraagt ze dan. ‘Je traint toch niet van zes tot elf?’

Haar zoon mompelt iets met zijn rug naar haar toe.

‘Bij Ulla. We hebben samen opgepast.’

Ze kijkt naar zijn brede rug. Zijn haar is super blond en staat als een borstel overeind. Hier en daar zijn een paar dunne plukjes vuurrood geverfd, waardoor het lijkt alsof hij in brand staat. Hij loopt de trap af, naar de kelder. Ze hoort dat de oude wasmachine wordt aanzet. Zelf laat ze het water uit de gootsteen weglopen en kijkt ze de tuin in. De hond is met zijn kop op zijn poten gaan liggen. Het laatste restje licht verdwijnt. Haar zoon komt weer boven en zegt dat hij een douche gaat nemen.

‘Douchen? Nu? Je komt toch net van de training?’

Hij geeft geen antwoord. Even later hoort ze zijn stem in de badkamer, het klinkt hol in de betegelde ruimte, schel van jeugdige wanhoop. Hij zingt. De deur van het medicijnkastje klappt. Hij zoekt vermoedelijk pleisters, de sukkel.

Zijn moeder glimlacht. Al die agressie hoort erbij. Hij is tenslotte een man. Later zal ze dit nooit vergeten.

Het laatste moment waarop het leven nog goed was.

Het begon met Gunder Jomanns reis. Gunder ging helemaal naar India om een vrouw te zoeken. Maar dat vertelde hij niet, als hem gevraagd werd wat hij daar ging doen, dat dat was wat hij wilde. Hij durfde het zichzelf nauwelijks te bekennen. Hij ging op reis om iets van de wereld te zien, zei hij, als zijn collega's het hem vroegen. Wat een uitspatting! Terwijl hij altijd zo bescheiden was. Hij ging zelden uit, bezocht nooit het kerstdiner van de zaak, was altijd met zijn huis

of de tuin of de auto bezig. En voor zover ze wisten, had hij nooit een vrouw gehad. Gunder trok zich niets aan van de geruchten. In feite was hij een doelbewuste man. Een beetje langzaam, dat wel, maar hij kwam waar hij wilde, zonder veel drukte. Hij nam de tijd die nodig was. Toen hij eenenvijftig was zat hij 's avonds vaak in een boek te bladeren dat hij van zijn jongere zus Marie voor zijn verjaardag had gekregen. *Volkeren van de wereld*. Omdat hij nooit ergens heen ging – behalve naar zijn werk, een klein, betrouwbaar bedrijfje in landbouwmachines - zorgde zij ervoor dat hij toch op zijn minst foto's te zien kreeg van wat er verder nog was. Gunder las en bladerde in het boek. India was het land dat hem het meest aansprak. De mooie vrouwen met een rode stip op hun voorhoofd. Hun geveerde ogen en hun guitige glimlachjes. Een van hen staarde hem vanuit het boek aan en hij verloor zich meteen in zoete dromen. Niemand kon dromen als Gunder. Hij sloot zijn ogen en dreef weg. Ze was licht als een veertje in haar rode gewaad. Haar ogen waren zo diep en donker als zwart glas. Haar haren verborgen onder een shawl met gouden randen. Maandenlang staarde hij nu al naar die foto. Het stond hem helder voor ogen dat hij een Indiase vrouw wilde hebben. Niet omdat hij een meegaande en onderdanige vrouw wenste, maar omdat hij een vrouw wilde die hij op handen kon dragen. Noorse vrouwen wilden niet gedragen worden. Eigenlijk had hij hen nooit begrepen, nooit begrepen wat ze eigenlijk wilden. Want zoals hij het zelf zag, ontbrak het hem aan niets. Hij had een huis en een stukje land, een auto en werk, en een keuken met alles erop en eraan. De badkamer had vloerverwarming, hij had een televisie en een videorecorder. Een wasmachine en een droogtrommel, een afwasmachine en een magnetron, hij was blijmoedig en hij had geld op de bank. Gunder begreep dat ook andere, meer immateriële factoren bepaalden in hoeverre je in de liefde slaagde, hij was namelijk niet dom. Maar wat hielp het, als je die dingen niet kon leren of kopen. Jouw tijd komt nog wel, had zijn moeder altijd gezegd, toen ze in het grote ziekenhuisbed langzaam dood lag te gaan. Zijn vader was al dood. Gunder was opgegroeid met deze twee vrouwen: zijn moeder en zijn zus Marie. Toen zijn moeder

zeventig was, groeide er een gezwel in haar hersenen, waardoor ze lange periodes zichzelf niet was. Dan wachtte hij geduldig tot ze weer de vrouw was die hij kende en van wie hij hield. Jouw tijd komt nog wel. Je bent een goeie jongen, Gunder. Op een goeie dag komt er een vrouw op je weg.

Maar hij zag niemand komen. Daarom boekte hij een reis naar India. Hij wist dat het een arm land was. Misschien dat hij daar een vrouw vond die het zich niet kon veroorloven zijn aanbod af te slaan om met hem helemaal naar Noorwegen te gaan, naar dit prachtige huis, dat zijn eigendom was. Haar familie zou op zijn kosten op bezoek mogen komen, als ze dat wilden. Hij wilde geen mensen van elkaar scheiden. En als ze een of ander ingewikkeld geloof had, zou hij haar heus niet verhinderen dat te belijden! Hij was bijzonder geduldig. Als hij maar een vrouw kreeg!

Er bestonden ook andere oplossingen. Maar hij durfde niet samen met andere vreemde mannen in een bus naar Polen te stappen. En hij wilde niet het eerste het beste vliegtuig naar Thailand nemen. Er deden zoveel verhalen de ronde over wat daar allemaal gebeurde. Hij wilde helemaal zelf een vrouw vinden. Hij zou het helemaal zelf moeten doen. Het idee om catalogi met foto's en beschrijvingen van allerlei vrouwen door te bladeren, of naar een televisiescherm te staren waarop de een na de ander zich aanbood, was voor Gunder volkomen ondenkbaar. Hij zou nooit kunnen kiezen.

Het licht van de leeslamp brandde op zijn kale hoofd. In een wereldatlas zocht hij India en de grootste steden van het land op. Madras, Bombay, Delhi. Het liefst ging hij naar een stad aan zee. Veel Indiërs spraken Engels, dat stelde hem gerust. Sommigen waren zelfs christen, las Gunder in *Volkeren van de wereld*. Als hij veel geluk had, ontmoette hij een christelijke vrouw die bovendien Engels sprak. Of ze twintig of vijftig was, was minder belangrijk. Hij rekende er niet op nog kinderen te krijgen, hij was niet veeleisend, maar als ze er al eentje had, nam hij dat op de koop toe. Misschien zou hij haar moeten kopen. In andere landen hadden ze soms heel andere gebruiken en als ze geld kostte, zou hij goed betalen. Zijn moeder had een

redelijke som geld nagelaten. Eerst moest hij een reisbureau vinden. Er waren er vier waartussen hij kon kiezen. Eentje in het winkelcentrum, dat uit een balie bestond waar je tegenaan hing om in de reisgidsen te bladeren. Maar Gunder wilde zitten. Dit was een belangrijke beslissing, niet iets wat je staande deed, in alle haast. Hij zou naar de stad toe moeten, waar drie reisbureau's waren. Hij zocht ze op in de telefoongids. Toen bedacht hij dat Marie een keer een reisgids had achtergelaten, om hem lekker te maken. Ja, die Marie, dacht hij, en hij zocht in de inhoudsopgave onder de I. Ialysos. Ibiza. Ierland. Hadden ze geen vakantie-reizen naar India? Hij vond Bali in de Indonesische Archipel, maar dat zette hij van zich af. Het was India of niets. Dan moest hij maar rechtstreeks met de luchthaven bellen om een ticket te bestellen. Hij zou zich wel redden, dat had hij altijd gedaan, en in een grote stad waren de mensen gewend aan reizigers. Maar nu was het avond, te laat om te bellen. Daarom zocht hij de foto in *Volkeren van de wereld* nog maar eens op. Hij zat een tijdlang naar de Indiase schone te staren. Dat een vrouw zo wonderbaarlijk mooi kon zijn, zo kleurig en glad, zo betoverend teer. Haar tengere hand hield de shawl onder haar kin bijeen. Ze droeg sieraden om haar pols. Haar irissen waren bijna zwart, met een flitsende glimp, van de zon misschien, en ze staaarde Gunder recht aan. Recht in zijn verlangende ogen. Die waren groot en blauw en nu sloot hij ze. Ze volgde hem in zijn droom. Hij viel in slaap in zijn stoel en dreef met de gouden schone weg. Ze woog niets. Haar bloedrode gewaad wapperde zacht tegen zijn gezicht.

Hij zou vanaf het werk bellen, in de lunchpauze, vanuit het lege kantoortje dat maar zelden werd gebruikt. Dat omgebouwd was tot magazijn. Langs de wanden stonden dozen met ordners en papieren opgestapeld. Een kleurige affiche aan de wand toonde een bruinverbrande man op een tractor op een veld. Dat was zo uitgestrekt

dat het in een wazige, blauwe horizon verdween, als de zee. Zonder boeren geen Noorwegen, stond er op de affiche. Gunder toetste het nummer in. Voor een internationale vlucht, toets twee, zei de stem op het bandje. Hij drukte de twee in en wachtte. Toen kwam er een andere stem. Er zijn nog achttien wachtenden voor u, een ogenblik geduld alstublieft. De melding werd steeds herhaald. Hij krabbelde wat op het schrijfblok dat naast de telefoon lag. Probeerde een Indiase draak te tekenen. Door het raam zag hij een auto komen aanrijden. Er zijn nog vijftien wachtenden voor u, negen, zeven. Hij voelde dat hij nu snel op een doorslaggevende beslissing toeding. Zijn hart klopte sneller en hij tekende verwoed verder aan de stuntelige draak. Toen zag hij boer Svarstad uit de zwarte Ford stappen. Svarstad was een vaste klant die altijd naar Gunder vroeg en die er niet van hield te moeten wachten. De tijd begon te dringen. Nu stroomde er muziek door de hoorn en een stem kondigde aan dat hij zo dadelijk geholpen zou worden. Op dat moment viel Bjørnsson het kamertje binnen. Een van de jongere verkopers.

‘Svarstad vraagt naar jou’, zei hij. ‘Waarom zit je hier?’ vroeg hij vervolgens. Achterdochtig.

‘Ik kom zo. Hou hem maar even aan de praat. Begin maar over het mooie weer.’ Hij luisterde aan de hoorn. Er klonk een vrouwenstem.

‘Hij keert me gewoon z’n rug toe en heeft schijt aan me’, zei Bjørnsson. Gunder gebaarde met zijn hand dat de jongen weg moest gaan. Uiteindelijk begreep hij de hint en verdween. Gunder kon Svarstads ontevreden gezicht door het raam zien. De blik op zijn horloge betekende dat hij echt niet alle tijd van de wereld had en dat hij het niet prettig vond dat ze niet meteen naar zijn pijpen dansten.

‘Ja, het zit zo zei Gunder, ‘dat ik naar Bombay wil. In India. Over veertien dagen.’

‘Wilt u van Gardermoen vertrekken?’ vroeg de stem.

‘Ja. Ik wil vrijdag over veertien dagen vertrekken.’

Hij hoorde haar vingers over het toetsenbord ratelen en verbaasde zich erover hoe snel het ging.

‘Dan vliegt u om tien uur vijftien naar Frankfurt’, zei ze. ‘Van Frankfurt reist u om dertien uur tien verder. En dan komt u aan om nul uur veertig plaatselijke tijd.’

‘Plaatselijke tijd?’ zei Gunder vragend. Hij noteerde als een razende.

‘Het tijdsverschil is drieënhalve uur’, verklaarde ze.

‘Natuurlijk. Ik wil graag een ticket bestellen. Hoeveel kost het?’

‘Enkele reis of retour?’

Hij aarzelde even. Stel dat ze met zijn tweeën waren als hij terugging? Dat was immers wat hij hoopte en waar hij van droomde en wat hij wenste.

‘Kan ik het ticket later nog veranderen?’

‘Dat kan.’

‘Dan neem ik een retour.’

‘Dat kost 6900 kronen. U kunt het ticket op de luchthaven afhalen of we sturen het u per post toe. Wat wilt u?’

‘Met de post’, zei hij snel. Hij gaf zijn naam en adres op. Blindvei 2.

‘Een kleinigheidje nog’, zei de vrouw ineens. ‘Het heet geen Bombay meer.’

‘Niet?’ vroeg Gunder verbaasd.

‘De stad heet Mumbai. Sinds 1995.’

‘Dat zal ik onthouden’, zei Gunder ernstig.

‘SAS wenst u een goede reis.’

Hij legde de hoorn neer. Svarstad trok de deur van het kantoortje open en keek hem nijdig aan. Hij moest een maaidorser hebben en hij was duidelijk van plan om Gunder eens flink te terroriseren. Hij was vol van de voorgenomen aanschaf. Hij klampte zich zo aan de boerderij van zijn vader vast dat zijn nagels afgesleten waren en niemand durfde samen met Svarstad een nieuwe machine te kopen. Hij was echt onmogelijk om mee samen te werken.

‘Svarstad’, zei Gunder, terwijl hij snel opstond. Hij had rode wangen van wat er allemaal was gebeurd. ‘Laten we aan de slag gaan.’

In de tijd die volgde was Gunder een beetje van slag. Hij was ongeconcentreerd en klaarwakker. Het was moeilijk om ’s nachts de slaap te

vatten. Hij lag te denken aan de lange reis en aan wie hij misschien zou ontmoeten. Tussen alle twaalf miljoen inwoners van Bombay, hij corrigeerde zichzelf, van Mumbai, moest zich iemand bevinden die bij hem paste. Zij liep daar rond en wist nog van niets. Hij zou een cadeautje voor haar kopen. Iets Noors, iets wat ze nog nooit had gezien. Een traditionele zilveren broche misschien, voor bij haar rode gewaad. Of haar blauwe of groene gewaad. Maar hoe dan ook, een zilveren klederdrachtbroche. De volgende dag zou hij naar de stad gaan om er eentje uit te zoeken. Niet groot en opvallend, maar mooi en fijn. Om haar shawl bijeen te houden, als ze die gebruikte. Maar misschien droeg ze wel een lange broek en een trui, wie zou het zeggen? Hij lag ongebreideld te fantaseren en was klaarwakker. Had ze een rode stip op haar voorhoofd? In gedachten zette hij zijn vinger erop en in gedachten glimlachte ze verlegen terug. *Very nice*, zei Gunder in het donker voor zich uit. Hij moest zijn Engels een beetje oefenen. *Thank you very much. See you later.* Hij kon er best wat van.

Svarstad had zo goed als besloten. Het moest een Dominator van CLAAS worden, een 58 S. Gunder was het met hem eens.

‘Alleen het beste is goed genoeg’, glimlachte hij, vol van zijn Indiase geheim. ‘Zescilinder Perkinsmotor met een vermogen van honderd pk. Drietraps mechanische versnelling met hydraulische variator. Maaibord van drie meter zestig.’

‘En de prijs?’ vroeg Svarstad nors, hoewel hij heel goed wist dat het wonder 570.000 kronen kostte. Gunder sloeg zijn armen over elkaar. ‘Je hebt ook een nieuwe balenpers nodig. Investeer nu in één keer goed en schaft meteen ook een Quadrant aan. Je hebt weinig opslagruimte.’

‘Ik moet ronde balen hebben’, zei Svarstad. ‘Ik heb het niet op die blokken.’

‘Dat is een kwestie van wennen’, zei Gunder vasthoudend. ‘Als je goed gereedschap hebt, hoef je minder hulp in te huren. Die Polen kosten toch ook geld? Met een nieuwe Dominator én een nieuwe pers kun je het zelf doen. Dan krijg je ook een mooi prijsje. Daar zorgen we voor.’

Svarstad kauwde op een strootje. Hij had een diepe groef in zijn verweerde voorhoofd en een pijnlijke blik in zijn diepliggende ogen die langzaam plaatsmaakte voor een glanzende droom. Geen enkele andere verkoper zou iemand die al nauwelijks geld overhad voor een maaidorser nóg een machine opdringen. Maar Gunder deed het en in de regel lukte het hem.

‘Je reinste investering in de toekomst’, zei hij. ‘Je bent nog jong. Waarom zou je genoeg nemen met het op één na beste? Je werkt je kapot. Laat de Quadrant vierkante balen maken, die zijn makkelijk te stapelen en nemen minder plaats in. Niemand anders hier in de omgeving heeft zich nog aan vierkante balen gewaagd. Binnenkort komen ze allemaal bij je kijken.’

Die opmerking was een schot in de roos. Dat idee stond Svarstad wel aan, een groepje nieuwsgierige burens dat over zijn erf stapte. Maar dan moest hij wel even bellen. Gunder wees hem het lege kantoortje. Zelf ging hij het contract in orde maken, de verkoop was zo goed als in kannen en kruiken. Het kon niet beter. Een grote transactie vlak voor zijn grote reis. Hij kon met een gerust geweten in het vliegtuig stappen.

Svarstad kwam weer naar buiten. ‘De bank geeft groen licht’, zei hij kort. Hij was zo rood als een kreeft, maar zijn ogen straalden onder zijn borstelige wenkbrauwen.

‘Uitstekend’, zei Gunder.

Na zijn werk reed hij naar de stad, rechtstreeks naar een juwelier. Hij keek in de vitrine, maar daar lagen alleen ringen. Hij vroeg of hij wat traditionele broches mocht zien en de verkoopster vroeg voor bij welke streekdracht. Gunder haalde zijn schouders op.

‘Dat maakt niet uit. Gewoon, een broche. Het is een cadeautje. Maar ze heeft geen Noorse klederdracht.’

‘De broches horen alleen bij de Noorse klederdracht’, zei de dame belerend.

‘Maar het moet iets uit Noorwegen zijn’, zei Gunder. ‘Iets echt Noors.’

‘Voor een buitenlandse dame?’ zei ze vragend.

‘Ja. Ik dacht dat ze hem op haar eigen volksdracht zou kunnen dragen.’

‘En wat voor dracht is dat?’ vroeg ze, met groeiende nieuwsgierigheid.

‘Een Indiase sari’, zei Gunder gewichtig.

Het werd doodstil achter de toonbank. De verkoopster stond blijkbaar in tweestrijd over wat ze moest doen. Ze was niet onontvankelijk voor Gunders charmante koppigheid en ze kon hem niet weigeren te kopen wat hij wilde. Ook al waren er voorschriften, van *Husfliden* bijvoorbeeld, voor wat was toegestaan. Maar niemand van *Husfliden* zou erachter komen of er in India een vrouw rondfladderde met een Noorse broche op haar feloranje sari. Vandaar dat ze naar de la met de klederdrachtsieraden liep en een middelgrote broche uitzocht, onzeker of de aandringende man op de hoogte was van de prijs.

‘Wat kost die?’ vroeg Gunder.

‘1400 kronen. Deze bijvoorbeeld is uit Hardanger. We hebben ook broches die veel groter zijn, of kleiner. Maar gewoonlijk zit er nogal wat goud op die sari’s, dus hij moet wel eenvoudig zijn, bedoel ik. Als hij er tenminste bij moet passen.’

Haar stem klonk een beetje ironisch, maar ze bond in toen ze Gunder aankeek. Hij pakte de tinkelende broche van het fluweel en hield hem tussen zijn grote handen. Hield hem in het licht. Zijn gezicht kreeg een dromerige uitdrukking. Ze werd een beetje sentimenteel. Er was iets met deze man; ondanks alles had deze grote, trage, verlegen man iets charmerends. Hij was op vrijersvoeten.

Gunder wilde geen andere broches meer zien. Dat zou hem alleen maar aan het twijfelen brengen. Dus hij kocht de eerste, die tevens de beste was, en liet hem inpakken. Hij zou het pakje thuis openmaken en de broche steeds weer bewonderen. Op weg naar huis trommelde hij op het stuur, hij zag de bruine vingers voor zich die het pakje openmaakten. Het papier was zwart met kleine, gouden stipjes. En er zat een vuurrode band om het doosje. Het lag op de stoel naast hem. Hij moest misschien wat pillen kopen voor de reis. Voor zijn maag. Al dat vreemde eten, dacht hij. Rijst en kerrie. Scherp als de duivel. En Indiaas geld. Was zijn paspoort niet verlopen? Ineens kreeg hij het druk. Hij moest Marie maar even bellen.

Het dorp waar Gunder woonde, heette Elvestad. Het had 2347 inwoners. Een houten kerk uit de middeleeuwen, gerestaureerd in 1970. Een benzinepomp, een school, een postkantoor en een eetcafé. Het café hield het midden tussen een lelijke barak en een traditionele boeren voorraadschuur, het stond op palen, met een steile houten trap naar de ingang. Als je binnenkwam, keek je recht tegen een jukebox aan. Een oude Wurlitzer die het nog steeds deed. Op het dak van het café stond een rood met wit bord met het opschrift *Einars Kro*. 's Avonds ontstak Einar het licht in het bord.

Einar Sunde was al zeventien jaar uitbater van het café. Hij had een vrouw en kinderen en hij zat tot over zijn oren in de schulden, vanwege een overdreven Tirolervilla net buiten het centrum. Dankzij een tapvergunning slaagde hij er nu eindelijk in zijn schulden af te lossen. Dat was ook de enige reden dat er altijd klanten in Einars Kro zaten. Hij kende de dorpingen en dreef de zaak met ijzeren vuist. Binnen korte tijd wist hij van de meeste jongeren in welk jaar ze geboren waren en hij legde een hand over de tap als ze te vroeg een poging waagden. Het dorp had ook een dorps huis, waar bruiloften en andere feesten werden gevierd. De meeste inwoners waren boer. Bovendien waren er een aantal nieuwkomers, mensen die de stad waren ontvlucht met de geromantiseerde droom van een stiller leven op het land. Dat hadden ze gekregen. De zee lag op slechts een halfuur afstand, maar de zilte lucht kwam niet tot hier, het rook naar uien en prei, in de lente stonk het naar gier en in de herfst hing hier de zoetige geur van appels. Einar kwam uit de hoofdstad, maar hij had nooit heimwee. Hij was de enige die hier een café had. Zolang hij het café dreef, zou geen hond binnen een straal van tien kilometer hetzelfde proberen. En hij zou hier blijven tot hij er bij neerviel. Omdat hij dronkenschap en knokpartijen buiten de deur wist te houden, durfde iedereen naar binnen. Vrouwen voor koffie met gebak, kinderen voor worstjes en cola, jongeren voor een pilsje. Hij ventileerde de

zaak goed, maakte grondig schoon, leegde de asbakken en verving de waxinelichtjes als ze opgebrand waren. Zijn vrouw deed thuis de rood met wit geruite tafelkleedjes in de wasmachine. Het etablissement was misschien niet echt stijlvol, maar hij hield niet van kitsch. Er stonden geen plastic bloemen in de vaasjes. Onlangs had hij een grotere afwasmachine voor de glazen aangeschaft. De keuringsdienst van waren mocht zo zijn keuken komen inspecteren, zowel de apparatuur als de hygiëne voldeed aan alle regels.

Hier, in Einars Kro, hielden de mensen zich op de hoogte van wat er in het dorp gebeurde. Wie er met wie ging, wie er net gescheiden was en welke landbouwers nu elk moment gedwongen waren huis en hof te verlaten. De dorpingen hadden slechts één taxi tot hun beschikking. Kalle Moe had een witte Mercedes en hij was meestentijds telefonisch te bereiken, vast of mobiel, altijd nuchter en dienstvaardig. En als hij dat niet was, zorgde hij voor een taxi uit de stad. Zolang Kalles taxi reed, was er in het dorp geen ruimte voor nog een vergunning. Hij was over de zestig. Er stonden verscheidene belangstellenden in de startblokken.

Einar Sunde was zes dagen per week in het café, op doordeweekse dagen tot tien uur 's avonds. Op zaterdag bleef hij open tot twaalf uur, op zondag was de zaak gesloten. Hij was een harde werker, snel, een bonenstaak van een man met rossig haar en lange, dunne armen. De glazendoek die hij in zijn broekband droeg, werd vervangen zodra er vlekken op zaten. Zijn vrouw Lillian, die hem bijna alleen 's nachts zag, leefde haar eigen leven, ze hadden niets meer samen. Ze maakten zelfs nauwelijks nog ruzie. Einar had geen tijd om van een beter leven te dromen, hij moest werken. De Tirolervilla had 1,6 miljoen kronen gekost, inclusief sauna en fitnessruimte, maar hij had geen tijd om die te gebruiken. In het café zat de harde kern van het dorp, of op z'n minst een deel ervan. Die bestond uit jongemannen in de leeftijd van achttien tot dertig, met of zonder vriendinnetjes. Omdat ze in Einars Kro bier konden drinken, gingen ze nooit naar de stad om meisje van buiten te vinden. Van Einars Kro kon je lopend naar huis, zo groot was het dorp niet. Ze dronken liever nog twee glazen bier,

dan dat ze een dure taxi van de stad naar huis moesten nemen. Daarom trouwden ze met meisjes uit het dorp en bleven daar. Maar voordat het zover was, gingen de meisjes van hand tot hand. Dat schiep een merkwaardige verbondenheid, met veel ongeschreven wetten.

Na veel discussies in de gemeenteraad had Elvestad een winkelcentrum gekregen, zodat de plaatselijke kruidenierswinkel naast het Shellstation nu stond te verstoffen. *Gunwalds Landhandel*. In het winkelcentrum had een drieste ondernemer twee zonnebanken geïnstalleerd, was een ander een bloemenzaak gestart en een derde een kleine parfumerie. Op de verdiepingen erboven waren een dokter, een tandarts en *Kapsalon Annie* gevestigd. Geen van de jongeren uit het dorp ging daarheen. Je haar liet je in de stad knippen. Piercings door je navel en je neus kon je ook in de stad laten zetten. Annie kende hun vaders en moeders, ze zou het in haar hoofd kunnen halen te weigeren. Maar de oudjes deden nog trouw hun boodschappen bij Gunwald. Ze kwamen met geruite shoppers op wieltjes en met oude, grijze rugzakken, en ze kochten longhachee en bloedpudding en ouderwetse komijnekaas. Ole Gunwald vond het allemaal prima. Hij was had zijn schulden allang afbetaald.

Gunder Jomann zat nooit in het café, maar Einar kende hem wel. Hij kwam een doodenkele keer binnen om een Cornetto met aardbeien te kopen, die hij dan buiten opat, zittend aan een van de plastic tafeltjes, als het weer het toeliet. Einar wist waar Gunder woonde, dat zijn huis ongeveer vier kilometer buiten het centrum lag, langs de weg naar Randskog. Bovendien was er geen boer in het dorp die niet zijn gereedschap bij Gunder kocht. Daar kwam hij net binnen, met zijn hand al op zijn binnenzak.

‘Ik kom alleen even vragen’, zei hij verlegen en een beetje gejaagd voor Gunders doen, ‘hoe lang je moet rekenen om van hier met de auto naar het vliegveld te rijden?’

‘Naar Gardermoen?’ vroeg Einar. ‘Reken maar op anderhalf uur. Bij een internationale vlucht moet je een uur van te voren aanwezig zijn. Dus dan moet je op tweeënehalf uur rekenen. En als ik jou was, zou ik er nog maar een halfuurtje bij doen, voor het geval er iets gebeurt.’